

HEMSTÄLLAN

2020-11-13

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Hemställan om lagöversyn

Bakgrund

I 2 kap. 7 § årsredovisningslagen (1995:1554) finns bestämmelser om undertecknande av årsredovisningar. Enligt paragrafen ska årsredovisningen i bl.a. aktiebolag skrivas under av samtliga styrelseledamöter och den verkställande direktören. Vid bestämmelsens tillkomst förutsattes att undertecknande skulle ske på sedvanligt sätt, dvs. genom namnteckning på papper. Senare har tillkommit en bestämmelse om att årsredovisningen, om den upprättas i elektronisk form, ska undertecknas med sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU). Den sistnämnda bestämmelsen får allt större betydelse allteftersom företag i ökande utsträckning har övergått till att upprätta sina årsredovisningar i elektronisk form.

En bestämmelse med oklart syfte

I regelverket kring undertecknande av årsredovisningar finns en bestämmelse som ställer till vissa bekymmer. Det gäller bestämmelsen i 2 kap. 7 § sjätte stycket årsredovisningslagen att det av årsredovisningen ska framgå vilken dag som den undertecknades.

Bestämmelsen tillkom i samband med tillkomsten av årsredovisningslagen år 1995. Någon närmare motivering eller beskrivning av bestämmelsens syfte finns inte i lagens förarbeten. Det är möjligt att den föreskrivna dateringen är avsedd att garantera att man kan fastställa när årsredovisningen är upprättad och när det ansvar som följer med upprättandet av årsredovisningen alltså inträder. Men det är också möjligt att syftet är att läsaren av årsredovisningen ska få veta vid vilken tidpunkt som styrelsen och den verkställande direktören gjorde de bedömningar som årsredovisningen innehåller.

Därmed följer också en viss oklarhet om vad innebörden i bestämmelsen är.

Som bestämmelsen är formulerad får den förstås som ett krav på att årsredovisningen ska innehålla uppgift om den eller de tidpunkter *då undertecknande faktiskt skedde*. En sådan ordning kan också vara naturlig i det stora antalet företag där styrelsen har en enda ledamot och något särskilt styrelsebeslut om årsredovisningen inte protokollförs.

I många företag är emellertid årsredovisningen föremål för ett särskilt styrelsebeslut som föregår själva det faktiska undertecknandet. Det är då förutsatt att några ytterligare bedömningar eller tillägg till årsredovisningen inte kommer att göras före undertecknandet. I en sådan situation är det regelmässigt mest ändamålsenligt att i årsredovisningen ange det datum *då beslutet om årsredovisningen fattades*, trots att undertecknandet sker flera dagar senare. Den praxis som har utvecklats i detta avseende kommer också sedan flera år till uttryck i Bokföringsnämndens allmänna råd, där det uttalas att dagen för undertecknande ska vara densamma som den dag då årsredovisningen avges. Med ”den dag årsredovisningen avges” torde då – om årsredovisningen är föremål för ett särskilt styrelsebeslut – avses dagen för styrelsebeslutet.

Det datum som anges i årsredovisningen kan ha betydelse för vilken information som ska lämnas i årsredovisningen. Enligt 5 kap. 22 § årsredovisningslagen ska årsredovisningen innehålla uppgift om väsentliga händelser som har inträffat efter räkenskapsårets slut. Det är naturligt att uppfatta denna uppgiftsskyldighet så att den gäller alla väsentliga händelser som inträffar fram till det datum som anges i årsredovisningen. I årsredovisningen borde därmed lämnas uppgift om alla väsentliga händelser fram till undertecknandet. Samtidigt är det – om styrelsen fattar ett särskilt beslut om årsredovisningen men denna undertecknas först senare – knappast ändamålsenligt att kräva att årsredovisningen efter styrelsemötet kompletteras med uppgifter om sådant som har inträffat därefter men före undertecknandet.

Behovet av en översyn

Redan den nu angivna oklarheten kring bestämmelsen om datering gör det befogat att se över den.

Från redovisningssynpunkt finns det ett behov av att årsredovisningen innehåller uppgift om det datum då företaget beslutade om årsredovisningens innehåll. Det datumet bör rimligen vara bestämmande för vilka uppgifter som behöver lämnas i årsredovisningen, t.ex. om väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut.

Det sagda talar för att lagen ändras så att följande ordning kommer att gälla. Om det fattas ett protokollfört styrelsebeslut om årsredovisningen, ska datum för detta beslut anges. Om något sådant styrelsebeslut inte fattas, får årsredovisningen i stället anses beslutad när den undertecknas och i så fall ska undertecknandetidpunkten (eller -tidpunkterna) anges.

Det kan dock också hävdas att den ordning som nuvarande lagtext ger uttryck för fyller ett beaktansvärt behov. I ett redovisningsperspektiv är visserligen behovet av att mera generellt lämna uppgift om tidpunkten för undertecknande mindre påtagligt. Samtidigt står det klart att en årsredovisning inte kan anses helt färdigställd (”upprättad”) förrän den är undertecknad av

samtliga styrelseledamöter och den verkställande direktören. Och det är först när detta har skett som revisionen av årsredovisningen kan slutföras och först då som årsredovisningen kan läggas fram på stämma. Det torde dessutom vara först vid tidpunkten för undertecknande som styrelseledamöten och den verkställande direktören ikläder sig det fulla ansvaret för årsredovisningen.

Det talar för att det – i linje med nuvarande lagtext – bör finnas ett generellt krav på att årsredovisningen innehåller uppgift om dag för undertecknande. I många fall är detta också den mest praktiska ordningen. I sammanhanget kan anmärkas att när undertecknande sker med avancerad elektronisk underskrift kommer datum för underskriften att framgå automatiskt.

Som redan har framgått tillgodoser emellertid den ordning som kommer till uttryck i lagen inte alltid redovisningsmässiga behov.

Det talar för ett tredje alternativ, nämligen att regelverket bör innehålla två krav på datering, dels det nuvarande kravet på angivande av datum för undertecknande, dels ett särskilt krav på att årsredovisningen, för det fall att den avges genom ett särskilt styrelsebeslut, också innehåller uppgift om dagen för detta styrelsebeslut.

Bokföringsnämnden har övervägt om den på egen hand bör verka för det tredje alternativet genom att inom ramen för sin normgivningsverksamhet klargöra att årsredovisningar i förekommande fall ska innehålla uppgift om båda datumen. Nämnden anser dock att den bör vara återhållsam med att uppställa vad som kan uppfattas som ytterligare formkrav. Frågan om det bör införas ett sådant krav – som kan uppfattas som betungande för företagen – och hur det i så fall bör utformas är snarare en uppgift för lagstiftaren.

Bokföringsnämnden anser därför att det är lämpligt att frågan om dateringen av årsredovisningar blir föremål för lagstiftningsarbete.

Redovisningsutredningens förslag

Redovisningsutredningen har i betänkandet En översyn av redovisningslagarna (SOU 2015:8) föreslagit att de nuvarande bestämmelserna om att en årsredovisning ska undertecknas av samtliga styrelseledamöter och den verkställande direktören kompletteras med en möjlighet att färdigställa årsredovisningen genom – i stället för undertecknande – ett protokollfört beslut vid ett styrelsemöte vid vilket samtliga styrelseledamöter och den verkställande direktören deltar.

Bokföringsnämnden har tidigare tillstyrkt detta förslag. Ett genomförande av förslaget har fortfarande fog för sig. Det skulle i viss mån minska behovet av en sådan lagöversyn som efterlyses i denna hemställan men skulle inte göra den onödig. Lämpligen kan den översyn av årsredovisningslagens krav på datering samordnas med den fortsatta beredningen av Redovisningsutredningens förslag.

Hemställan

Bokföringsnämnden hemställer mot den angivna bakgrunden att Justitiedepartementet överväger om bestämmelsen om undertecknande i 2 kap. 7 § årsredovisningslagen bör ändras eller kompletteras i linje med vad nämnden angett i denna skrivelse.

Denna hemställan har beslutats av BFN i plenum.

Sten Andersson
ordförande

Stefan Pärnhem
kanslichef